

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

11 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

judcători – Toma Nadejda, Boico Victor

examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de către petiționara Lisnic Valentina, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 03 iulie 2019,

C O N S T A T Ă :

1. Prin încheierea Judecătoriei Drochia, /sediul Central/ din 30 ianuarie 2019, a fost respinsă ca fiind tardivă plângerea depusă de avocatul Boubatrîn Tamara în interesele petiționarei Lisnic Valentina și de către Valentina Lisnic împotriva ordonanței procurorului în procuratura Drochia, Bucătaru Lilia din 06 iunie 2018 privind scoaterea de sub urmărire penală a învinuitei Rusu Marina și clasarea cauzei penale nr.2016120327 și împotriva ordonanței procurorului-adjunct Drochia Banaru Anatolie din 12 octombrie 2018 privind respingerea plângerii, cu menținerea acestora.

2. Încheierea primei instanțe, a fost atacată cu recurs de către avocatul Boubatrîn Tamara împreună cu petiționara Lisnic Valentina prin care au solicitat casarea încheierii, rejudecarea cauzei, pronunțarea unei hotărâri noi, prin care plângerile depuse de avocatul Boubatrîn Tamara și Lisnic Valentina să fie admise cu anularea ordonanțelor procurorilor în Procuratura raionului Drochia din 06.06.2018 și 12.10.2018 cu obligarea procurorului raionului Drochia și șefului Inspectoratului de Poliție Drochia în limitele competențelor atribuite prin lege să organizeze efectuarea urmăririi penale suplimentare și să lichideze toate încălcările drepturilor și libertăților victimei Lisnic Valentina admise pe parcursul examinării pe faptul însușirii a sumei de 5000 euro prin înșelăciune și abuz de încredere, invocând, cu ordonanța procurorului Bucătaru Lilia din cadrul Procuraturii Drochia din 06.06.2018 a făcut cunoștință la data de 04.10.2018 din dosarul civil la cererea de chemare în judecată a cet. Lisnic Valentina către Rusu Marina privind încasarea datoriei și la acțiunea reconvențională a cet. Rusu Marina către Lisnic Valentina și Lisnic Iurie privind încasarea prejudiciului material și a venitului ratat, care a fost

anexată la o dată necunoscută la materialele dosarului civil la cererea avocatului Ababii Lilia din data de 02.10.2018.

A menționat, că la data de 27.06.2018 a înaintat demers, prin care a solicitat de a se expedia în adresa Cabinetului Avocatului „Tamara Boubatrîn” la adresa XXXXX a informației privitor la desfășurarea urmăririi penale pentru a avea posibilitate de a apăra drepturile și interesele părții vătămate Lisnic Valentina.

Până în prezent nici prin intermediul „Poșta Moldovei” nici prin intermediul poștei electronice și nici personal nu a primit careva informație privitor la desfășurarea urmăririi penale, fiind pusă în dificultate de a-i apăra drepturile și interesele clienței Lisnic Valentina în calitate de victimă.

De asemenea a indicat, că până în prezent nici ea și nici victima Lisnic Valentina nu au primit informație privind adoptarea ordonanței de scoatere de sub învinuire a învinuitei Rusu Marina pe faptul dobândirii ilicite a bunurilor în sumă de 5.000 euro de la Lisnic Valentina prin înșelăciune și abuz de încredere la data de 12.03.2012.

Astfel, a aflat despre existența ordonanței de scoatere de sub urmărirea penală a cet. Rusu Marina pe faptul însușirii de la victima Lisnic Valentina a sumei de 5000 euro la data de 04.10.2018.

Până în prezent nici victima Lisnic Valentina, nici martorii Grosu V., Papămere M., Lisnic Iu. nu au fost chemați pentru efectuarea confruntărilor de către organul de urmărire penală, confruntări care erau obligatorii pentru stabilirea certă a anului în care s-a transmis suma de 5 000 euro.

Astfel a considerat, că nu s-au lichidat contradicțiile existente referitor la anul transmiterii celei de-a doua sume de 5000 euro, după cum s-a indicat în decizia Curții de Apel Bălți.

În decizia Curții de Apel Bălți clar s-a indicat că martora Papămere M. a fost audiată superficial, nefiind clarificate toate circumstanțele asupra discuțiilor auzite dintre Rusu M. și Lisnic V., dar până în prezent martora Papămere M. nu a fost audiată.

Luând cunoștință cu ordonanța de scoatere de sub învinuire a cet. Rusu Marina din motivul lipsei elementelor infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (4) Cod penal, a constatat că procurorul Bucătaru Lilia a ignorat decizia Curții de Apel Bălți și n-a înlăturat lacunele urmăririi penale indicate în decizia Curții de Apel din data de 20.09.2017, motivând ordonanța prin depozițiile date de martori până la data adoptării deciziei a Curții de Apel Bălți, fără a acumula probe suplimentare și a audia suplimentar martorii, după cum s-a indicat de judecătorii Curții de Apel Bălți în decizia emisă.

A evidențiat că la data de 11.10.2018, a depus plângere la ordonanța procurorului Lilia Bucătaru din cadrul Procuraturii Drochia din 06.06.2018 privind

scoaterea de sub urmărirea penală a învinuitei Rusu Marina cu clasarea cauzei penale nr. X pe motivul că în acțiunile ei lipsesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (4) Cod penal, ca fiind legală, nefiind înlăturate lacunele indicate de Curtea de Apel Bălți în decizia din 20.10.2017, solicitând de a porni urmărirea penală în privința persoanei vinovate Rusu Marina pe faptul însușirii a sumei de 5000 euro prin înșelăciune și abuz de încredere de la victima Lisnic Valentina, abia la data de 22.11.2018 procuratura Drochia a expediat în adresa CA „Tamara Boubatrîn”, scrisoarea cu nr. 3804 din 16.10.2018, în care i s-a comunicat că plângerea a fost examinată și anume că la 12.10.2018 a fost emisă o ordonanță privind respingerea plângerii împotriva ordonanței de clasare a urmăririi penale, din motivul lipsei temeiurilor legale de abrogare a hotărârii contestate, fără a fi anexată și ordonanța din 12.10.2018 de respingere a plângerii pentru a cunoaște motivele concrete și baza legală de respingere a plângerii.

Răspunsul nr. 3804 din data de 16.10.2018 la plângerea din data de 11.10.2018, 1-a recepționat la data de 26.11.2018, fapt confirmat prin plicul poștal cu ștampila Oficiului poștal Drochia din data de 22.11.2018.

Ordonanța procurorului Bucătaru Lilia din data de 06.06.2018 nu a fost adusă la cunoștința victimei Lisnic Valentina de către Procuratura Drochia până la data depunerii plângerii la judecătorul de instrucție Drochia.

Deasemenea și ordonanța procurorului-adjunct Drochia Banaru Anatolie din 12.10.2018 privind respingerea plângerii nu a fost adusă la cunoștință în termen, fapt care se confirmă prin scrisorile expediate de Procuratura Drochia și primite de Cabinetul Avocatului „Tamara Boubatrîn”.

Acest lucru se confirmă prin materialele dosarului, unde nu este anexată vreo dovadă prin care s-ar confirma faptul expedierii prin poștă a informației cu privire la adoptarea ordonanței procurorului din data de 06.06.2018 privind scoaterea de sub urmărirea penală a învinuitei Rusu Marina și clasarea cauzei penale nr. 2016120327.

Deasemenea și ordonanța procurorului-adjunct Drochia Banaru Anatolie din 12.10.2018 privind respingerea plângerii nu a fost adusă la cunoștință în termen, fapt care se confirmă prin scrisorile expediate de Procuratura Drochia și primite de Cabinetul Avocatului „Tamara Boubatrîn”. Anume aceste motive au și servit drept temei pentru a solicita de a repune în termen plângerea din data de 11.10.2018 la ordonanța procurorului Bucătaru Lilia din cadrul Procuraturii Drochia din 06 iunie 2018 privind scoaterea de sub urmărirea penală a învinuitei Rusu Marina cu clasarea cauzei penale nr. X.

A considerat, că din motiv că procurorul Bucătaru Lilia nu a adus la cunoștință ordonanța din data de 06.06. 2018 până în prezent și nici nu a indicat modul de contestare a ei, respectiv plângerea din data de 11.10.2018 la ordonanța procurorului din 06.06.2018 se consideră depusă în termen.

La fel, a menționat că din motivul că Procuratura Drochia tocmai la data de 22.11.2018 a expediat răspunsul la plângerea depusă la data de 11.10.2018, prin care se constată că plângerea a fost examinată de către procurorul ierarhic superior adjunct al procurorului - șef al procuraturii raionului Drochia Banaru Anatolie, plângerea data se consideră depusă în termen.

A aratat, că prin încheierea Judecătoriei Drochia de asemenea victimei Lisnic Valentina i-a fost încălcat dreptul constituțional la proprietate privată prevăzut de art. 46 din Constituția RM și protecția proprietății prevăzut de art. 1 Protocolul adițional nr. 1 la Convenție, deoarece unica posibilitate de a-și întoarce banii în sumă de 5000 euro de la vânzătoarea casei de locuit pentru care a avut contract de vânzare - cumpărare este atragerea la răspundere penală a cet. Rusu Maria, care nu recunoaște faptul primirii sumei de bani de 5000 euro, folosindu-se de momentul că nu a solicitat eliberarea recipisei de primire a sumei date, au trecut mulți ani și nimeni nu mai ține minte concret situația creată cu vânzarea-cumpărarea a casei de locuit.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 03 iulie 2019, a fost respins ca nefondat recursul, cu menținerea încheierii.

4. Pentru a decide astfel, instanța de recurs a constatat că prin ordonanța procurorului în procuratura raionului Drochia, Bucătaru Lilia, din 06.06.2018 s-a dispus scoaterea de sub urmărirea penală a învinuitei Rusu Marina.

La data de 04.10.2018 în Procuratura raionului Drochia, în ordinea art. 299¹ Cod procedură penală, a parvenit plângerea cet. Lisnic Valentina, care a solicitat anularea ordonanței în cauză.

Prin ordonanța din 12.10.2018 a procurorului-șef al Procuraturii Drochia, Banaru Anatolie, s-a dispus respingerea ca neîntemeiată a plângerii cet. Lisnic Valentina.

Nefiind de acord cu ordonanțele în cauză, la data de 29.11.2018 de către avocatul Boubatrîn Tamara, în interesele petiționarei Lisnic Valentina și de către Valentina Lisnic, s-a înaintat în instanța de judecată Drochia plângere asupra ordonanței procurorului în procuratura Drochia, Bucătaru Lilia, din 06.06.2018 privind scoaterea de sub urmărire penală a învinuitei Rusu Marina și clasarea cauzei penale nr. 2016120327 și asupra ordonanței procurorului-adjunct Drochia, Banaru Anatolie, din 12.10.2018 privind respingerea plângerii.

Astfel, instanța de recurs a indicat prevederile art. 299 alin. (1) Cod de procedură penală care stipulează că, *procurorul în termen de cel mult 15 zile de la primirea plângerii înaintate în condițiile art. 298, este obligat să o examineze și să comunice decizia sa persoanei care a depus plângerea...*

Conform art. 299² alin. (1) Cod de procedură penală, *plângerea se examinează de către procurorul ierarhic superior în termenul și în condițiile prevăzute la art. 299, care se aplică în mod corespunzător...*

Astfel, ținând cont de prevederile legale expuse supra, instanța de recurs a arătat că, plângerea împotriva ordonanței procurorului, adoptate în ordinea prevăzută la art. 299-299¹ Cod de procedură penală, poate fi depusă în termen de 10 zile de la data când persoana a fost informată de către procuror despre rezultatul examinării sau dacă nu a primit răspuns de la procuror în termenul prevăzut de lege-trei zile.

Reieșind din cele menționate supra, instanța de recurs a menționat că, contrar celor invocate de recurenți, ce ține de faptul, că termenul de contestare a ordonanței procurorului ierarhic superior curge din momentul recepționării acesteia se combate prin baza normativ-legislativă a R. Moldova în domeniu, potrivit cărei, fiind stipulați termenii de examinare a ordonanței de către procurorul ierarhic superior și cunoscând despre aceasta, avocatul, în cazul în care nu a primit răspuns la plângere, urma să se adreseze în instanța de judecată către judecătorul de instrucție cu plângere în ordinea prevăzută de art. 313 Cod procedură penală.

Astfel, plângerea înaintată de către avocatul Boubatrîn Tamara și Lisnic Valentina la 29.11.2018, a fost înaintată cu încălcarea termenului prevăzut de art. 313 alin. (3) Cod de procedură penală, nefiind prezentate probe respective întru repunerea acesteia în termenul de atac.

În continuare, instanța de recurs a mai indicat că, conform art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, *în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.*

Sub acest aspect instanța de recurs a considerat, că soluția primei instanțe privind respingerea plângerii depuse de avocatul Boubatrîn Tamara și petiționara Lisnic Valentina împotriva ordonanțelor procuraturii Drochia din 06.06.2018 și respectiv 12.10.2018, ca fiind tardivă, este una legală și întemeiată, ce urmează a fi păstrată fără modificări.

5. Decizia instanței de recurs este contestată cu recurs în anulare de către petiționara Lisnic Valentina care fără a invoca vreun temei prevăzut de art. 453 Cod de procedură penală, solicită admiterea recursului în anulare, casarea deciziei instanței de recurs cu dispunerea rejudecării de către instanța de apel, invocând argumente similare cu cele indicate în recursul său(pct. 2 din decizie), suplimentar invocând că, decizia instanței de recurs și încheierea primei instanțe, sunt afectate de viciu fundamental, ce reprezintă încălcarea art. 6 CEDO, art. 20 din Constituție și art. 19 Cod de procedură penală, atât în prima instanță cât și în instanța de recurs, atât acuzatorul cât și avocatul persoanei interesate Ababii Lilia nu au invocat tardivitatea plângerii, termenul de 10 zile pentru înaintarea plângerii la judecătorul de instrucție trebuie să înceapă curgerea din momentul comunicării actului de procuror ierarhic superior ca și termenul de 15 zile pentru înaintarea plângerii la ordonanța procurorului pentru a nu da posibilitate organelor de drept de a folosi

aceste lacune ale legislației în detrimentul cetățeanului, care este victimizat, îngrădind în așa mod dreptul la un proces echitabil.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta este inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 452 alin. (1) Cod de procedură penală, Procurorul General și adjuncții lui, persoanele menționate în art. 401 alin. (1) pct. 2) și 3), și în numele acestora, apărătorul sau reprezentantul lor legal, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârilor judecătorești după epuizarea căilor ordinare de atac.

În corespundere cu prevederile art. 455 alin. (2) pct. 7) Cod de procedură penală, cererea de recurs în anulare trebuie să cuprindă motivele recursului în anulare cu menționarea cazurilor prevăzute în art. 453 și cu argumentarea ilegalității hotărârii atacate.

Prin trimitere la dispoziția art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, se menționează că hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise doar la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Prin urmare, Colegiul penal remarcă faptul că, dreptul de a declara recurs în anulare, poate fi exercitat numai în privința hotărârilor judecătorești prin care a fost judecată cauza penală în fond, adică hotărârile irevocabile de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal, după epuizarea căilor ordinare de atac, reglementate de Capitolul IV, Secțiunea I și Secțiunea II ale Codului de procedură penală – adică calea apelului și recursului ordinar.

Analizând dispozițiile legale expuse mai sus în raport cu speța dată, rezultă că decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bîlți din 03 iulie 2019, adoptată în ordinea reglementată de art. 449 Cod de procedură penală, prin care nu a fost judecată cauza în fond, dar s-a examinat recursul declarat împotriva încheierii primei instanțe prin care a fost respinsă plângerea depusă de avocatul Boubatrîn Tamara în interesele petiționarei Lisnic Valentina și de către Valentina Lisnic împotriva ordonanței procurorului în procuratura Drochia, Bucătaru Lilia din 06 iunie 2018 privind scoaterea de sub urmărire penală a învinuitei Rusu Marina și clasarea cauzei penale nr.X și împotriva ordonanței procurorului-adjunct Drochia Banaru Anatolie din 12 octombrie 2018 privind respingerea plângerii, nu cade sub incidența categoriilor de hotărâri irevocabile prevăzute la alin. (1) art. 452 Cod de procedură penală, ce pot fi contestate cu recurs în anulare la Curtea Supremă de Justiție, iar recursul în anulare declarat împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bîlți din 03 iulie 2019,

este inadmisibil, deoarece o asemenea hotărâre nu este susceptibilă de a fi atacată cu recurs în anulare.

7. În consecință, având ca reper prevederile art. 455 alin. (2) pct. 7), art. 453 Cod de procedură penală, Colegiul penal va decide inadmisibilitatea recursului în anulare înaintat, din motiv că nu îndeplinește cerințele de conținut.

8. Conducându-se de prevederile art. 453, art. 456 alin. (1), 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de către Lisnic Valentina, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bîlți din 03 iulie 2019, din motiv că nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la **11 decembrie 2019**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Boico Victor